

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שביעי

חיכל
רביעי

בד קודש

כתב בקשה אשר שלח
כבוד מרן אדמו"ר בוצינא דנהורא קדישא חסידא
ופרישא נר ישראל עמוד הימני פטיש החזק

מודר"ך דובער נבג"מ זי"ע
— אדמ"ר האמצעי —

בצרוף מבוא
מכבוד קדושה
אדמו"ר יוסף יצחק
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
שני אורסא הן
מליובאוויטש

מהדורא חדשה ומתוקנת ומוכנס לאינטרנט
הוצאה שלישית
www.hebrewbooks.org

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

באשר ההוצאות הקודמות של ה"בד קודש" אולו כבר מן השוק, לזה
הננו מו"ל בזה הוצאה חדשה מהנ"ל.

בהזדמנות זו הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להוסיף עוד הערות ומראי
מקומות הבאות בסוף הספר.

* * *

במשך הזמן, מאז נדפסה ההוצאה האחרונה, השגנו עוד ביכל כתב יד
— מעתיק — ובו גם העתק מהבד קודש, ועקרי השינויים שבכת"י זה צוינו
בהערות הנ"ל.

* * *

בהיות ומהדורה זו מו"ל ימים אחדים לפני יום הולדת שהוא גם יום
ההסתלקות של אדמו"ר האמצעי — באו בתור הוספה: (א) ראשי פרקים מתולדות
ימי חייו¹ (ב) רשימה מספריו — שיצאו לאור הדפוס².

מערכת „אוצר החפירים“

כף מרחשון התשכ"ד, ברוקלין, נ. י.
שנת המאה וחמשים להסתלקות הילולא של רבנו הזקן

(1) הועתק מהיום יומ" (ע' 5).
(2) הועתק מקונטרס תורת החסידות (ע' 28).

מ פ ת ה

3	הקדמה מכ"ק אדמו"ר שליט"א
5	מבוא
10	בד קודש
19	השמטה
	ה ו ס פ ה
20	מאסרו של כ"ק אדמו"ר האמצעי
25	הערות נוספות לבד קודש
27	ראשי פרקים מתולדות ימי חייו כ"ק אדמו"ר שליט"א
28	רשימת ספריו

הקדמה

מכ"ק אדמו"ר שליט"א להוצאה הראשונה של המהדורה
החדשה דשנת תש"ז

לעשירי בכסלו — יום בו יצא לחרות, לפני מאה ועשרים שנה, ממאסרו בעיר וויטעבסק כ"ק אדמו"ר האמצעי (בן כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא ישלחן ערוך) — הננו מו"ל בהוצאה מתוקנת את כתב הבקשה אשר שלח אז ל שר פלך וויטעבסק ה"נענערצל גובערנאטאר" חאָוואַנסקי, כתב בו מבקשו, אשר "למשפטו דווקא אני חפץ" כי "ודאי עיניו תחוינה מישרים... יותר ככל איש שר ושופט... להסיר מעלי כל קטרוגי שוא" ומנמק זה ב"הצעות והקדמות שפירש וביאר" כ"ק אדמו"ר הזקן כשהי' תפוס בפעטערבורג, הצעות מיוסדות בחכמת הקבלה ומבוארות ע"פ תורת חסידות חב"ד.

והנה בהוצאות הנדפסות יחסו כתב בקשה זה לכ"ק אדמו"ר הזקן. ויש מי¹ ש'עה לפרש "אדמו"ר" הנזכר כפתיחת הכתב (לפי נוסחת הדפוס וכת"י תרכ"ב, כי בכת"י תקצ"ה הוא — "אאמו"ר"), אשר הכוונה להרב המגיד ממעזריטש, ואין בנוסחת הפתיחה שלו התיבות "לפני הקיסר פאוויל", אבל מלבד כי לפי זה צריך לשבש כל הכת"י והוצאות הנדפסות שהובאו בהם תיבות אלו, הנה הבקשה היא לשר "שניתן לו מאדוננו הקיסר יר"ה כמעט חלק מעשרה מכל ממשלתו" — דבר המובן במשפט כ"ק אדמו"ר האמצעי שהי' ברשותו של שר פלך וויטעבסק, ואין לזה מקום במאסרו של כ"ק אדמו"ר הזקן שישב תפוס בעיר הכירה ומשפטו הי' ע"פ הסענאט (בית המחוקקים) המיניסטר והקיסר.

וכנראה גרם לטעות זו מה שהתוכן או היסוד של פרקים הראשונים של בקשה זו הוא של כ"ק אדמו"ר הזקן, שאמרו או כתבו בעת משפטו² בפטרבורג. — כמו בשאר מאמרי כ"ק אדמו"ר האמצעי, אין לברר עד כמה נשמר כאן לשונו של כ"ק אדה"ו.

* * *

בקשה זו כתבה כ"ק אדמו"ר האמצעי ביחס עם המלשינות שהיתה עליו. וכיוון שהלשינוהו בסוף חדש תשרי שנת תקפ"ז ותיכף הובילו אותו לעיר וויטעבסק, גם נודע — ראה בפנים, בהוספה — אשר בקשה זו היתה קודם שיצא מהמאסר, הרי כל זה טובע זמן כתיבת הבקשה לחדש חשון או תחלת חדש כסלו שנת תקפ"ז בעיר וויטעבסק.

* * *

(1) תולדות עמודי חב"ד הערה מה.

(2) עדיין הדבר צריך בירור אם בעת מאסרו הראשון בשנת תקנ"ט (דעת בית רבי ח"א בהערה לסוף פט"ו. וראה שם ח"ב הערה לסוף פ"ב), או במאסרו השני בשנת תקס"א (הרב מלאכי פ"ב).

כתב בקשה זה נדפס כמה פעמים (*), ביחד עם מכתב כ"ק אדמו"ר הזקן ע"ד צאתו לחפשי וביאור מגלת רות לתלמידו הרה"ק מו"ה אהרן הלוי הורוויץ מסטראשעלע, בשם — כללי לכל השלשה — „בד קודש“.

מי הוא שקבע שם זה וטעמו לא יכלתי לברר. וכנראה עשה זה המו"ל הראשון על דעת עצמו, כי בהעתק כתב-בקשה זה הנמצא בכמה קובצי כתבי יד אין לו שם מיוחד. בכל זה, אחרי שכבר נקבע השם „בד קודש“ ובפרט על כתב הבקשה, לכן גם בהוצאה זו קראנו אותו בשם זה.

הוצאה זו נערכה ע"פ השואת שני כתבי יד: אחד הנכתב בשנת תקצ"ה והשני בשנת תרכ"ב. ורק טעות דמוכה תקנתו ע"פ „בד קודש“ הנדפס, שכנראה הועתק מכת"י אחר, אף שבכלל הוא משובש ומלא שגיאות (*). במקום שמצאתי שינוי נוסחאות שלמענ"ד אין להכריע ביניהם, העתקתי בשולי העמוד, (לא בפנים, כרי שלא לבלבל את הלומד), את הנוסחא השני. — חלוקת הפרקים אשר בהוצאותנו זו היא ע"פ כת"י תקצ"ה, בשינוי קטן כי בהכת"י (ויחיד הוא בפרט זה) הפתיחה „אני טרם אחלה“ נכללה בנוף הכתב והיא התחלת פ"א.

* * *

מלבד הכתב בקשה באו בספר זה: א) בתחלתו — רשימה מיומנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א בתור מבוא. ב) קטע מספר בית רבי חלק שני ע"ד מאסרו של כ"ק אדמו"ר האמצעי. ג) ציונים, שינויי נוסחא והערות בשולי הנליון. ד) בסופו — תיאור קצר של הכת"י והוצאות הנדפסות, ולוח הטעיות המשנות את הכוונה אשר בהוצאות שלפני זו.

מנחם שניאורסאהן

יוד כסלו, ה'תש"ז, ברוקלין.

* ראה לקמן עמוד 23 ע"ד ההוצאות שבדפוס.

3) לדוגמא: בפרק שני (בהוצאה שלפני זו הוא פרק א) בא כמה פעמים ר"ת „בסה"ק" — ר"ת רגיל בכת"י תורת החסידות ופירושו „בספרי הקבלה“. בפרק זה בפרט טובן שכן הוא, כי בו מדבר „ע"ס חכמת הקבלה“, „ספרי האמת“ וכו'. אבל בבד קודש הנדפס פרטו ר"ת: בספרים הקרושים! — בפ"ז (בהנדפס הוא פ"ו) אחרי התיבות „בטוב ורע שיסתעף מצד“ בא קטע שלם („התערבות סו"ד... כך הן“) שהוא... סוף פרק ד והתחלת פ"ה! ועוד כהנה.

מ ב ו א

(רשימה מיומנו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ז"ע)

נאטאָר ואמר שביום ה' יהיו הניירות
אצל השר לבקורת ואישור.

ביום ה' נודענו אשר השר החליט
להביא את כ"ק אדמו"ר לוויעבסק. ואז
הלכו חמשה מנכבדי אנ"ש, ופעלו אצל
השר שלא יוליכוהו כאסיר, רק ישלחו
שרים נכבדים ויודיעו לכ"ק אדמו"ר
שיבא לוויעבסק. גם איזה בעלי אחוזות
(אינם יהודים) השתתפו בבקשה זו.

השמועה כי הלשינו את כ"ק אדמו"ר
נתפשטה מהרה בכל הערים הנכרים
והישובים הסמוכות וגם בין הנכרים
בהכפרים, כי שם כ"ק ה' גדול בין
הנכרים ולשמו ולזכרו יתברכו וירעדו,
ובימים אחדים נעשתה שערורי' גדולה
בכל הגליל.

כשנודע לנו שבש"ק נסעו הפקידים
עם הפקודה להביא את כ"ק אדמו"ר
לוויעבסק החליטו כל אנשי המנינים
שלנו ללכת לקבל פניו ויצאנו ביום א' נח
בקר ובשעה השני' אחר הצהרים באנו
למלון קאשינע אשר שם ישב ר' אהרן
צבי החולב, כעשרים וויארסט מוויי-
טעבסק ושם חכינו לביאת כ"ק אדמו"ר.
לעת ערב בא ירוחם ישראל — אחד
השליחים ששלחנו לליובאוויטש להודיע
מכל אשר ידענו ונסע חזרה להודיענו
מהנעשה בליובאוויטש — ויספר לנו כי
בש"ק ה' הסדר אצל כ"ק אדמו"ר
באמירת דא"ח כמו בכל שבתות השנה,
ואשר על ש"ק היו איזה מאות אורחים
מערים הסמוכות, וכבר ידעו כי הלשינו
את כ"ק ואחדים גם ידעו מביאתו של
גבריא'ל יעקב — הוא השליח ששלחנו
ביום ה' לילה עם הידיעה אשר השר

וירצבורג, ד' וישלח.

י"א כסלו, תרט"ז.

(ספור החסיד ר' ישעי' מעקלער
מויעבסק בשם אביו שהי' מחסידי
כ"ק אדמו"ר האמצעי והי' באותו מעמד
ידע כל פרטי ענין המלשינות):

משפחת אמו של כ"ק אדמו"ר, הגם
שהיו מנכבדי ווייעבסק בידיעתם בתורה
ובגמ"ח, כי עשירים היו, אבל היו גסי
הרוח וקנאו בכבודו של כ"ק אדמו"ר,
והיו מתנגדים גדולים. גם הי' להם
טינא בלב על כ"ק אדמו"ר על אשר
לא רצה להתחתן עמהם, אף שחפצו
להפריז נדוניא בסכומים גדולים, ועל
כן כאשר נודמן להם הבליעל דשקלאוו
— כמסופר בספר בית רבי — עזרו על
ידו, כי יד ושם להם בבית השר הגדול
חאוראנסקי.

בליל ב' דחומ"ס היינו בסוכתו של
ר' בירך ושמחנו בשמחת בית
השואבה. באמצע השמחה בא ר' שמחה
זעליג ויספר אשר בהיותו בעבר הנהר
שמע שהלשינו את כ"ק אדמו"ר.
בשמענו זאת נבהלנו ולא חפצנו להאמין,
אבל כעבור שני ימים נודע הדבר,
ובשמע"צ שחל להיות ביום ב', התראו
עם הסעקרעטאָר של הגענעראל-גובער-

רשימה זו נדפסה ג"כ בקובץ "התמים" ח"ב.
כ"ק אדמו"ר ר' אשר בסיפור זה
הכונה על כ"ק אדמו"ר האמצעי.
כ מ ס ו פ ר ב ס ר ב י ת ר ב י :
קסע זה נדפס לקמן עמוד 20.
ח א ו א נ ס ק י : שר פלך ווייעבסק
ותואר המשרה שלו "גענעראל גובערנאטאָר".

אצל השר עשתה פרי, לשלוח פקידים בעלי גימוס ותקותנו נתחזקה כי גם בעתיד יצליחו אנ"ש להראות, כי אך עלילה העלילו עליו.

ר' ירוחם ישראל הי' מלמד בעל כשרון ותפיסא מהירה חזר לפנינו את המאמרים אשר שמע בליובאוויטש, ור' אהרן צבי נתן לנו מאכלי חלב ונטיב את לבנו בתקוה טובה וביום ב' אחר התפלה נסע ירוחם ישראל לוויטעבסק להודיע לאנ"ש מכל הנעשה.

* * *

ביום ב' בשעה השלישית בא גבריאל יעקב ויספר לנו כי ביום א' בקר הלכו כמה אנשים אל השרים בבקשה שיוחן להם רשות ללות את כ"ק אדמו"ר על דרכו. השרים השיבו כי נהגים המה מזה אשר היהודים יודעים לכבד את רבם שגם המשלה הרוממה מכבדת אותו, וכל מי שרוצה ללוות את רבו הרשות בידו. בשעה האחת עשרה בקר נסע כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש. את הנעשה כל הלילה בחצר כ"ק אין להעלות על הכתב, בכיות צעקות והתעלפות, רק כ"ק אדמו"ר בעצמו הי' במנוחה גמורה, קבל אנשים וכתב דא"ח ותמול בהשכמה קרא לחתנו כ"ק הרמ"מ וישבו ביחידות כשתי שעות. כשישב כ"ק בעגלה הי' שחוק קל על שפתיו הק', וכאשר זזה העגלה זזה כל מחנה המלוים, עגלות רבות נסעו ומאות אנשים הלכו רגלי וכה באנו בשעה השלישית לדאברא-מיסל.

בעבור כ"ק דרך כפר בערעזאוקא — הכפר הראשון אחרי ליובאוויטש — יצאו כל אנשי הכפר לקראתו וקון

כ"ק ה"ר מ"מ : הוא כ"ק אדמו"ר ה-צמח צדק.

החליט לקרא את כ"ק אדמו"ר לחי' טעבסק ואשר נכבדי אנ"ש פעלו שהנסיעה תהי' בכבוד.

לעת ערב נודע כי באו פקידים גבוהים לעיר ובתחלת הלילה באו לבית כ"ק אדמו"ר ושהו שם לערך שעה. ע"י מליץ דברו עם כ"ק אדמו"ר איזה רגעים בדרך ארץ גדול ואמרו כי באו לבקש שיסע עמם אל הגענעראל-גובערנא-טאָר לוויטעבסק ואשר יוכל לקבוע סדר הנסיעה בעצמו באופן שלא יזיק לבריאותו.

כפי אשר אמרו בבית כ"ק אדמו"ר הנה יסע ביום א' עד ליאזנא ושם ינחו הלילה וביום ב' יסע לוויטעבסק. אָמנם להיות כי הדרך נתקלקלה והאוויר מזיק לבריאותו וע"פ ציווי הרופאים אסור לו להיות בחוץ באויר כזה, לכן יסע ביום א' רק עד דאבראמיסל ושם ינח הלילה, וביום ב' יסע עד ליאזנא, ושם ינח הלילה, וביום ג' יבא לוויטעבסק, ובשעה מאוחרת כלילה בא השליח חזרה וידיעה בידו אשר השרים מסכימים על סדר הנסיעה.

היום בבקר נודעתי כי תמול לילה באו עוד ארבעה אנשים, כנראה מרגלי חרש, ביניהם גם יהודים או אשכנזים הדוברים יהודית. גם הפקידים קראו את האדונים בעלי האחוזה שבסביבות ליובאוויטש לחקור ולדרוש אצלם על כ"ק והנהגתו. התדברתי עם גבריאל יעקב אשר אחר שיסע כ"ק לדאבראמיסל וידעו סדר הנסיעה בהחלט, יבא אלינו להודיענו, ואת אפרים צויתי שיסע עד ליאזנא, וכאשר ידע בבירור זמן נסיעת כ"ק מליאזנא ימהר נסיעתו אלינו להודיע מכל הנעשה.

הידיעה שהביא ירוחם ישראל החי' את נפשותנו, בראותו שהשתדלות אנ"ש

הכפר (סטאראָסטא) בראשם עם לחם ומלח, וכן בכפר השני (טשערגיצא) והשלישי הסמוך לדאבראמיסל, כשני מיל מן העיר עמדו הנכרים דיירי דאבראמיסל וזקן העיר בראשם עם לחם ומלח, אומרים אשר הפקידים נתפעלו מאד בראותם במוחש אשר רוח כל הבריות נוחה מכ"ק אדמו"ר.

כאשר נכנסנו לדאבראמיסל אמר בן רבינו בשם כ"ק אדמו"ר, אשר יסעו ישר לביהכ"ס הגדול, כ"ק אדמו"ר נכנס לחדר שני וצוה להתפלל תפלה המנחה ואח"כ נכנס לביהכ"ס ואמר דא"ח את הדרוש מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיום אחר התפלה יסע לליאז' נא. אנכי יצאתי בהשכמה שעתים קודם אור היום והתפללתי בליאזנא. כל אנשי ליאזנא והרבה אורחים מהעירות הסמוך כות מחכים לקבל פני כ"ק אדמו"ר. הידיעות של גבריאלי יעקב הרגיעו את רוחנו ונורזו אותו שיסע לוויטעבסק להודיע לאנ"ש ואשר הנכבדים מאנ"ש ישתדלו אצל השר הגדול, אשר יתנו רשות לכ"ק להתאכסן באכסניא פרטית ויתירו לו לקבל אנ"ש ולומר דא"ח, ואנחנו לבנו עלינו טוב מאד מצפים ומיחלים לקבל פני כ"ק אדמו"ר בשמחה, ועין בעין נראה כי יד החסידים רוממה, ונודה לה' בשיר של תפלה.

זה כשלוש שעות אשר נסע גבריאלי יעקב לוויטעבסק הננו מכינים עצמנו לשינה, והנה אפרים בא, פניו מפיקות בהלה עד שבראותנו אותו פג לבנו מגודל הפחד. מה קרה — שאלנו גרעשים ונפעמים.

שלוש לכ"ק אדמו"ר — השיב — רק חדשה נהיתה, כי אחרי שאמר כ"ק את המאמר רשפי רשפי אש שלהבת י"ה, ביאור על המאמר מים רבים שאמר

הידיעה המעציבה הלמה את ראשינו, ונחכה עד שעה הרביעית בקר, ובעוד לילה נסענו חזרה לוויטעבסק. כאור הבקר נתועדנו לטכס עצה מה לעשות, אנחנו אשר ידענו מהתמורה הפתאומית, כי יצא הקצף מאת השר הגדול ע"י מלשינות של הבליעל משקלאו, ובעזרת המנגדים שהלשינו, אשר גם הפקידים השליחים ידם תכון עם החסידים, ואשר ע"י השוחד הרב שנתנו להם החסידים, התירו לו לקבל אנ"ש והחסידים עשו לו כבוד מלכים, ויצו השר הגדול להוליך את כ"ק ישר אל התפיסה בחדר מיוחד, מקום שכל הפושעים אסורים שם.

הנה בדרך הטבע רק זיק תקוה נשאר, הוא השתדלותו של הרופא מומחה האינספּעקטאָר הייבענטאָהל אשר הוקיר מאד את כ"ק, והוא אמר אשר יפעול אצל השר הגדול, שיושיב את כ"ק בחצר בית הפקידות המרכזי תחת השגחה.

* * *

ש ט א פ ע ט : שליח מיוחד.

כשני שבועות לא ידענו מהנעשה אתם, רק פעמים בכל יום הי' מי שהוא מאתנו מביא אוכל עד השומר המזוין העומד אצל הפתח, ואז הי' אחד מהש"לשה אנשים יוצא בלוי' שומר מזוין, הי' מוציא את הכלים הרקים מאתמול, ומקבל את האוכל שהביאו, מבלי דבר אף הגה קל.

אנ"ש הפצירו בהאינספקטאָר היי" בענטאָהל אשר ישתדל שירשו לכ"ק לקבוע מנין מעשרה אנשים ולאמר דא"ח. הייבענטאָהל כאלו לא שם לבו לבקשתם אף שהיו ממכיריו והי' מכבדם מאד.

ביום החמישי ט"ז מר"ח קרא הייבענ"טאָהל לאחדים מנכבדי אנ"ש ממקורביו, ויספר להם, אשר ביום ג' העבר הי' משתה אצל השר הגדול, בין הקוראים אל המשתה היו כמה שרים גדולים ונכבדים, ביניהם הנסיך ליובאמירסקי הצעיר וצעקרקט הצעיר. שניהם אהובי השר הגדול, וע"פ בקשתו דברו עם השר הגדול אדות כ"ק אדמו"ר והנהגתו, איך שהוא אהוב לכל בלי הבדל יהודים וא"י הקוראים לו, סוויא"טאָי ראב"ן, ותמול דברו עמו עוה"פ, והשיב שיצוה להרשות לו מנין קבוע ג"פ בכ"י, אבל לא יותר מעשרים איש ושתי פעמים בשבוע יותן לו רשות לומר תורה, בתנאי שלא יהיו יותר מחמשים איש. והיום ראה את השר הגדול, ויספר לו אשר ליובאמירסקי וצעקרקט מעידיים על ישרותו של הרבי שניאורי וצוה למזכירו לעשות איזה הנחות להרבי שניאורי.

שניאורי : כינוי משפחתו של כ"ק אדמו"ר האמצעי הי' שניאורי, וכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" התחיל לכנות עצמו — שניאור סאהן.

מאות אנשים — מהאראָדאָק, נעוויל, בעשענקאָוויטש, פאלאָצק, וועליזש ועוד — באו לוויטעבסק ומחכים לקבלת פני כ"ק אדמו"ר.

השמועה נתפשטה בכל העיר אשר מאות אנשים מלויים את כ"ק, בכל הכפרים וערים שעבר קבלוהו בכבוד גדול, ואשר בליאזנא ודאבראָמיסל אמר דא"ח, והמונים המונים נהרו אל הדרך הרחבה העולה מליאזנא לוויטעבסק לקבל את פני כ"ק.

אלפי אנשים סובבים הולכים ברחובות המוליכים מוויטעבסק לליאז"נא, ומאות אנשים מחכים מחוץ לעיר על הדרך העולה לליאזנא, וכ"ק אדמו"ר טרם בא וכבר התחילו המחכים להתרגש. אנחנו שכבר ידענו שכ"ק יבא רק עם ג' אנשים וכבר נטו צללי ערב ועדיין לא בא, נצטעדנו צער גדול.

עברו כשלוש שעות וכ"ק עדיין איננו, נתפשטה שמועה שבליאזנא אסרוהו עם בנו ויהיו אסורים כל הלילה באחד הבתים תחת שמירת שוטרים מזוינים, שלא הניחו שום איש לגשת אל הבית, ובבקר אחר התפלה יצא כ"ק אדמו"ר ובנו עם שנים שלשה אנשים בשתי עגלות ושמירה של שוטרים מזוינים בדרך העולה לוויטעבסק.

בשעה התשיעית בערב נודע לנו מפי הרופא הייבענטאָהל שפעל אצל השר הגדול שיושיבו את כ"ק בבית הפקידות המרכזי, וכ"ק ובנו עם שלשה אנשים כבר נמצאים בבית הפנימי אשר בחצר בית הפקידות המרכזי. הוא בעצמו ראה את כ"ק ונתן לו רפואות נגד החום שנוולד אצלו מזה שנתקרב בדרך.

* * *

ביום הששי ט"ב מ"ח הודיעו
 מלשכת שר הפנים: א) אשר הרבי
 שניאורי ובנו יכולים לקבוע מנין
 בדירתם בבית הפקידות המרכזי עם ס"ת
 ומתפללים, עשרים איש, ג"פ בכ"י. ב)
 שתי פעמים בשבוע הרשות להרבי
 שניאורי לומר תורה לפני חמשים איש
 שיבאו אליו.

ת ק פ "ו: בבית רבי כותב אשר המאמר
 המאולה היו בשנת תקפ"ו. אבל מסורה היא
 בבית הרב שכל זה אירע בשנת תקפ"ז (ולכן
 לא נקבעה כל כך חגיגת י"ד כסלו, כי בשנת
 שלאחריו שאז היתה צ"ל התגינה בפעם הרא'
 שונה, נסתלק כ"ק אדמו"ר האמצעי ביום ט'
 כסלו).

כעבור שעה מעת שניתן הרשיון
 הטילו אנ"ש גורל על עשרים איש
 שילכו אל המנין להתפלל. לתפלת
 המגזח הלכו עשרים איש אחרים. לקבלת
 שבת וערבית הלכה כת שלישיית וכן

ב ד ק ו ר ש

אני מרם אחלה לדבר ולבקש אל אדון הארץ, אבקש מלפני אלקים שיחנני כחסדו ומובו להפנות לבבו ודעתו אל כל אשר אציע לפני הדרת כבודו, מעט הצעות והקדמות שפירש וביאר אאמו"ר זצ"ל נ"ע לפני הקיסר פאוויל, כבוא המלשינות שונות עליו, ונתקבל מאד לפניו, ואני בטוח כאל עולם הנותן חן וחסד לנו, ויחנני חסד ואמת בכל דברי אלה האמתיים הנאמרים לפניו, למצוא חן וחסד לפניו כל הימים לפקח עלי בעינא פקיאא חיבה וחמלה וידמו כל המקטרגים כו' :

א) המלך החכם שלמה אמר (במשלי כד) ירא את ד' בני ומלך עם שונים אל תתערב, פי' שמשוה המלך שלמה יראת השם ליראת מלך בשר ודם שאחת היא ממש, ועל כן אמר ירא את ה' בני ומלך ביראה אחת בשווה ממש, וביאר עוד ופירש עם שונים שהם האנשים הספרידים ומחלקים ביראת השם ויראת המלך, לומר שיש הפרש וחילוק ביניהם, אל תתערב עמהם להתחבר יחד, כי כזה ישחיתו נפשך ויסירו מלכבך יראת השם כי באמת אחת היא ממש, זהו ביאור הפשוט, ועל פי זה נסתעף בתלמוד שלנו הדין שמצוה לרוץ לראות מלכים ולברך ברוך אתה ה' בשם ומלכות ברוך שחלק מכבודו כו', לפי שיראת ה' בבחי' מלך העליון מלך העולם, מאיר ונמשך ונתפשט במלך כו"ה, וזהו שחלק מכבודו חלק ממש מכבודו של מלכותו ית' למעלה שהיא

א א מ ו ר : בכת"י א' ובנדפס "אדמו"ר."

ה ק י ס ר : בכתבי היד "הקיסר יר"ה" והוא טעות דמוכח, כי פאוויל נהרג בשנת תקס"א.

ב כ ל ד ב ר י : בנדפס "בכל דרכי".

ב ע י נ א פ ק י א א ח י ב ה : בכת"י ב' "בעיני חיבה". עוד נ"א "בעינא פקיאא

טובה".

ו ע ל כ נ א מ ר . . . ב ש ו ו ה מ מ ש : יש לומר שכופל לדייק השיחי ממה שלא נאמר "ו את המלך" כמו שהוסיף בתרגום.

ש ו נ י מ : כנראה מפרש מלשון שנים כפירש"י, או שינוי כפי הראב"ע.

ש מ צ ו ה ל ר ו ץ : ברכות נח, א. ירושלמי שם ס"ג ה"א.

ש ח ל ק מ כ ב ו ד ו : בכת"י תרכ"ב מסיים "לבשר ודם" והוא ט"ס כי אין נוסח ברכה כזו — ראה שר"ע או"ח סי' רכד סיח וסדר ברכת הנהנין לרבנו הזקן פ"ג סי' ט.

ו ז ה ו ש ח ל ק מ כ ב ו ד ו ח ל ק מ מ ש : אף שבמלכי אומות העולם אומרים "שנתן". י"ל שהם משתנים בזה שמה שניתן להם בא בבחי' פירוד משאיכ במלכי ישראל

הדבקים במלך העולם, וכמ"ש בסי' ומ"א בשו"ע שם (בדפוסים שלא נגע בהם הצענזאר), אבל גם להם ניתן חלק מכבודו של מלכותו. וראה אור התורה — להצמח צדק — ביאור לדי"ה

מחר חודש ס"ה.

אחת ממדותיו הנמצאים מעצמות האור א"ם הפשוט (וכמשי"ת באות ה'), וזהו ג"כ המעם שאמר ירמי' הנביא (קצפ"טל כ"ט) ודרשו את שלום העיר כו' כי בשלומה דוקא יהי' שלום לכולם, ולמדו בתלמוד מפסוק זה שמצוה להתפלל בשלומה של מלכות, וכל תפלה בהזכרת שם הוי', וזהו ג"כ שפסקו בתלמוד דינא דמלכותא דינא כמו דין ודת תוה"ק המכואר בתלמוד, והכל מוסד על יסוד אחד הנ"ל דמה שאמר שלמה ירא את ד' בני ומלך אחד ממש וד"ל :

ב) ומעתה יש להבין שורש הענין ומעם הדבר הנ"ל במ"ש ירא את ד' בני ומלך כו' וכל הדינין המסתעפים מזה כנ"ל והוא עפ"י יסוד חכמת הקבלה האמיתית המכואר בזוהר הקדוש וספרי הקבלה בענין עשר ספירות דאצילות שנאלו מעצמות אור אין סוף ב"ה וכו', וידוע שהם מצויירים בספרי האמת דרך כלל עפ"י הלוח בציוור ג' קווין ימין ושמאל ואמצע וספירת מלכות עומדת תחת הקו האמצעי דת"י דוקא כזה,

כתר		
כינה	רעת	חכמה
גבורה	תפארת	חסד
הוד	יסוד	נצח
מלכות		

וביאור ענינם מכואר מעם בספרי הקבלה דקו הימין בכלל מורה על בחינת החסד, וקו השמאל בכלל מורה על בחי' הגבורה בחי' הדין, וקו האמצעי בכלל הוא בחי' הממוצע הכולל לב' הקוין דחסד וגבורה שבימין ושמאל, והוא הנקרא קו היושר שהולך ביושר ומיצוץ בלי נמי' כלל לימין ושמאל, וכמו קו המשקולת שמכריע לשני הפכיים, לכלתי יכריע קו

א ח ת מ מ י ד ו ת י ו : בכתי' ג' אחת עם מדותיו. ואולי יוכן עפ"י הרמב"ן היא עמהם באחדות ואינה עמהם באצילות ונתבארו דבריו בשליה בסוף ההקדמה דיה ולשלמות הענין, בלקו"ת שה"ש ביאור דיה שחורה אני ס"ב, בדיה ויהי הוא טרם כלה דשנת תרנ"ט. י ה י' ש ל ו מ ל כ ו ל מ : אולי צ"ל יהי' לכם שלום כלשון הכתוב וכמו שהוא לקמן סוף ס"ו.

ו ל מ ד ו ב ת ל מ ו ד : אבות פיג מ"ב וכפירשי ומחזור ויטרי שם.
 ה ו י' : כנראה צ"ל "הוא", כי מצינו תפלה בלא שם הוי' — ראה ברכות לד, א.
 ש פ ס ק ו ב ת ל מ ו ד : גסין יוד, ב.
 מ ע צ מ ו ת א ו ר א ין ס ו פ ב"ה : בנדפס "מאוא"ס ביה מעצמות" דת"י : בנדפס "דתפארת".
 ק ו ה י ו ש ר : בכתי' ב' "קו הישר".

הימין לשמאל ולא השמאל לימין אלא עומד בשוה ממש, שאז המשקל מכוון במיצוע ממש מכין ב' הפכיים ממש כידוע.

וביאור הדברים הללו עפ"י חכמת הקבלה זהו שמוכן בציור אדם שנעשה בצלם אלקים, וכמו שמבואר (איוב י"ט) בפסוק ומכשרי אחזה אלוה כו', שיש בו ציור כל השלשה קוין הנ"ל והיינו בג' מקומות בשכל שבמוחו ובמדות שבלבבו ובמעשה שברגליו, והן ג' מדריגות חב"ד הג"ת נה"י כידוע בספרי הקבלה, וביאור ענינם בכללות יובן לכל אדם, בכל איש שיש בשכלו הטי"ו לחסד או לדין, כמו מי שמבע כח שכלו נוטה רק כלפי חסד לדון כל דבר לזכות וחסד אף ברשע ורע לגמרי ימצא צד זכות וטוב עד שיוכל להצדיקו, ולהיפך יש מי שנוטה כח שכלו כלפי גבורה לדין וחוב לדון הכל לחוב עד שיוכל להרשיע גם את הצדיק למצוא בו רע כו', ושני מדות האלו שבשכל הם שני הפכיים בשני קצוות רחוקים בתכלית כריחוק טבע האש ממים, וכמו חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו, ולהיפך יש חכם משכיל רק להטיב, וכמו בסנהדרין היו מחייבין ומזכין ומכריעין (כמשי"ת), וכה הדעת הוא כחי' הממוצע הנמדד ונשקל בשיקול השוה שלא להטות כלפי חסד יותר מדאי ולא לדין ביותר רק כפי המזיגה הנכונה מב' הפכים אלו כמזיגה שנעשית מהרכבת ב' יסודות הפכים כאש ומים (וכשנ"ת), והוא הנק' משפט אמת דווקא לפי שמיצוע הטוב הזה הוא אמיתית של כל דבר המשפט כמו שהוא בלי נטי' כלל לימין או לשמאל רק כפי האמת כו', וכמו שנשקל דבר במאזנים כידוע, משא"כ שכל המטה כלפי חסד לכדו אינו נק' אמת לפי ששכל וסברא המנגדת לו במה"ד וחוב סותרו, וכל דבר שנסתר אינו אמת המתקיים, וכן מדה"ד אינו אמיתי לפי שמדת החסד סותרו, רק מידת המיצוע נק' אמת המתקיים למעשה דווקא כידוע, וכמו"כ יובן בג' מדריגות כאלו שבשכל ומוח שנק' חב"ד יש ג"כ בלב, והן ג' מדות שכלב כל אדם בפרט בהנהגתו עם בני אדם ובביתו, ובכלל ג' מיני טבעיות שבבנ"א א' מדת הטוב וחסד שכלב זהו רק להתחסד ולהטיב לכל הבריות וזהו תענוגו, עד שישפיע חסדו וטובו גם לרעים כמו לטובים ממש ולשונא כמו לאוהב, שאינו חפץ רק טוב וחסד ולא רע כלל, ולהיפך ממש יש אדם שטבעו רק להרע ולעשות בפועל רע וזהו תענוגו ולא חפץ

ב מ י צ ו ע מ מ ש : בנדפס במיצוע נכון.

ו ב י א ו ר ה ד ב ר י מ ה ל ל ב : בכת"י ב' וביאור הענינים דרך כלל.

ש ב ר ג ל י ו : בכת"י ב' ידיו ורגליו.

ו ב י א ו ר ע ו י נ מ : מה שהם בציור ג' קוין.

ב כ ל א י ש ש י ש : בכת"י ב' שיש בכל איש.

ו כ מ ו ח כ מ י מ : ירמ"ה, כב.

ה מ מ ו צ ע : בכת"י א' ובנדפס המיצוע.

ב ג : בנדפס ג"י. ואולי צ"ל דג"י.

בטוב ומתנהג כן גם עם ב"ב ובנ"א, והם ב' קצוות רחוקים בתכלית כנ"ל בחו"ג שבשכל, עד שמסתעף מב' מדות אלו ב' מיני אדם א' הנוהגין בחסד וטוב, והב' הנוהגין בפועל רע שהם העושים רע וגוזלים בנ"א, כמו בבהמות וחיות יש טורפים ומזיקים ויש בהמות וחיות שגומלין חסד זע"ז כידוע, וב' מינין הללו אינם ביושר הנכון כי בכחי' החסד יחלוף הרע בטוב ובכחי' הדין יחלוף הטוב ברע ואין זה אמת כלל, אבל המיצוע מכין שניהם במזיגה יפה וברורה הוא שנק' אמת כנ"ל בבחי' הדעת שהוא בחי' האמת שבשכל, וזהו שארו"ל איזו היא דרך ישרה שיכור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם, פי' כי מדת האמת הוזה שהוא המיצוע וההכרעה נק' כסה"ק מדת הת"ת והיא בחי' הדעת והת"ת שהן בקו האמצעי דוקא שכוללי' לבחי' הו"ג שבכ' הקוין דימין ושמאל כפי שמצוייר בציוור הנ"ל :

ג) וכיארור הדברים למה נקרא בשם תפארת כי כמו כן יש בציוור המראות והגוונים ציוור המראה לכן המורה על בחי' החסד והטוב ותמראה גוון אדום מורה על בחי' הדין כדם שהוא אדום, וכאשר נעשו הגוונים במיזוג יפה נכלל משני מראות במדה או נראה היופי והתפארת מורה על טעמו כגוון התפוח שמראה על טעמו, וגם בטעמים דאוכל וכל צומח יש ב' מדות חסד וגבורה שהוא מר ומתוק והממוצע שהוא טעם הממוזג ומעורב מכין שני הפכים יחד, וכן בקול ערב לנפש מאוד כידוע בנגונים שבחכמת המוזיקע שהוא עיקר היופי והעריכות בקולות הממוזגים יחד, וכמו כן ביסודות הגשמיים דאש ומים יש ממוצע הממוזג מאש ומים יחד כידוע בספרי הטבע, וכן בסממנים יש עשבים ודברים טובים שמחיים ויש עשבים ודברים חריפים שמזיקים, ויש בחי' ממוצע שממוזג ומעורב כלול משני הפכים ועל זה יסוד הרפואה במזיגה נכונה לפי הצורך לחולי קור וחום כו', וכן כל חלקי הדומם והצומח והחי ממוזגים בשני הפכים דחסד וגבורה, וכמו בשכל ומדות באדם כנ"ל, והנה זה הממוצע שכלול במזיגה טובה מב' הפכים דחו"ג הוא שנקרא אמת כו' ונקרא תפארת כנ"ל, וכמו שאנו רואים היופי וההידור הוא בעירוב הגוון דלובן ואודם במזיגה טובה ויפה ונכונה בציוור, ובלובן לבדו אין יופי והידור כלל וכן באודם לבדו אין יופי, רק בהתכללותם יחד בציוור נאה הוא שנקרא תפארת והידור, וכן במזיגת הקולות בטוב נקרא קול נעים ומהודר, וכן במזיגת מיני הדומם והצומח

כ נ ל ב ח ו ג : בכת"י ב' ובנדפס "כנ"ל בחו"ב" — והוא ט"ס דמוכח כי לא נזכר לעיל חו"ב.

ש א ר ז " ל : אבות פי"ב מ"א.

ו ב י א ו ר ה ד ב ר י מ : בכת"י ב' "וביארור הענין".

נ כ ל ל : בנדפס "בלול".

ד א ו כ ל ו כ ל צ ו מ ח : בכת"י ב' "שאוכלים מצמח". ושניהם צע"ק.

ובהידור הגוונים כתפוח כמ"ש כתפוח בעצי היער וכה"ג, וכן במדת התפארת במדות דחסד וגבורה ההפכיים כשהוא מתנהג כמוזיגה יפה משניהם יחד, וכן במדות שבשכל לחסד ולדין דרך אחד הוא, שמן השכל שבמוח נמשך למדות שבלב, וז"ש איזו היא דרך ישרה כו' כל שהיא תפארת דווקא לעושיה כמוזיגת המיצוע כנ"ל ואז תפארת לו מן כל האדם בשבח גדול :

ד) אך הנה עדיין יש להבין שורש הדברים מאין יוכל להיות בחי' התכללות המיצוע הנ"ל מדבר והיפוכו המנגדו בתכלית בכ' קצוות רחוקים מאד כחסד וגבורה שבשכל ומדות, ובחי' וצומח ואש ומים וכה"ג. הנה בהכרח לומר שאין ב' המדות חסד וגבורה ב' הפכים פשוטים אלא מורכבים, וביאור הענין ידוע ההפרש שבין פשוט למורכב שהפשוט לא יסכול הפוכו המנגדו כלל, והמורכב יסכול הפוכו דווקא, כמו מים ואש שאינם פשוטים בלתי מורכבים זה מזה, שאם כן לא היו מתחברים יחד במיצוע כלל, אלא האש יש בו חלק מחלקי יסוד המים והמים יש בו חלק מחלקי יסוד האש דווקא כידוע בספרי הטבע, וכמ"ש בס' יצירה הוציא אש ממים ומים מאש כו', וכמו כן בכל התחלקות דב' הפכים כמעמים בצומח מר ומתוק חריף ורך, כמו בסממני הרפואות יכול להיות המסוכן כנ"ל, כי יש טוב ברע ורע בטוב, וכן מתוק במר ומר במתוק, וכן בקור וחום, וע"כ יוכל להיות שיבואו בבחי' מיצוע ומוזיגות בדבר אחד ישכוננו, וכן המזיגות והתערבות שעושים ב' חלקי יסודות אש רוח מים עפר כידוע, וכמו כן יוכן בסיבת התכללות דמדת האמת שנקרא תפארת שממוזג משני הפכים דהו"ג יחד כנ"ל, זהו בא מצד שכלולים כל אחד מהיפוכו המנגדו דוקא, וכמו שאנו רואים שיש בחסד מדת הדין דוקא, כמו המשלם לשונאו חסד כדי להאכידו, כמו אם רעב שונאך האכילהו לחם כו' כי גחלים אתה חותה כו', הרי עושה ומלביש דין

כ מ ש כ ת פ ו ח : שה"ש ב, ג. וראיתו מהכתוב י"ל עפ"י כוזהר (חי"ג קלג, ב) כתפוח בעצי היער וגו' מה תפוח זה כליל בתלת גוני כו'. וראה ג"כ זח"א (פה, א) וזח"ג (רפו, ב). — ולכאורה יש להקשות משמות רבה (פ"ז, ב) כתפוח כו' מה תפוח זה נראה לעין בלא כלום כו'. — אבל תפוח זה שני פירושים ב' (א) כפשוטו, ובוה מדבר בוזהר. (ב) אתרוג (תודיה פ"ו שבת פה, סע"א) ולפירוש זה מדבר בש"ס ומדרש.

ה א ש י ש ב ו כ ו' ה מ י מ ו ה מ י מ י ש ב ו כ ו' ה א ש : צ"ע מ"ש בהלי יסודי התורה (פ"ד ה"א): כל א' מארבע יסודות אינו מחובר אלא מגולם וצורה בלבד. ובעץ חיים שער ג' פ"ז: היסודות עצמן ה"י בהם הרכבה א' שהוא חומר וצורה אלא שהם פשוטים. ובחובת הלבבות שער היחוד פ"ו (הובא בס' החקירה להצמח צדק ח"א פ"ז. ע"ש): היסודות הארבעה נמצאם מחוברים מחומר וצורה. ועוד. — ויש לחלק, לכאורה, בין היסודות ואש ומים שלנו (ראה רמב"ן בראשית א, א), או לומר שאחר כך נעשית ההרכבה גם ב' יסודות (ראה יסודות שם הה"ו) אבל אין ליישב זה בספרים הנ"ל. ע"ש.

ב ס י י צ י ר ה : צ"ע כי לא מצאתיו. וראה בס"א שם. ארבע אש ממים ובפי"ג מי"ב (בדפוס מנסובה) שהאש נושא מים.
א מ ר ע ב : משלי כה, כא"כב.

קשה בלבוש של חסד דוקא, ולהיפוך אם מכה את בנו ועושה לו יסורים כדי להיטיב דרכו שמלביש חסד בדין (ונקרא גבורה שבחסד או חסד שבגבורה) כידוע, ומזה אנו רואים שיכול להיות שלזה לרשעים, כי זהו מדת הדין המלוכש בחסד לשלם להם עבור מעט המוב שבהם כדי לחאכידם בעוה"ב, ויסורים לצדיקים ליתן להם העונש עבור מעט הרע שבהם לזכותם לעוה"ב שזהו בחי' חסד שנעלם ומלוכש בדין קשה ביסורים, וכ"ז מורה שיש בחי' התכללות דחסד וגבורה, שמזה יבוא מדת המיצוע כנ"ל, והוא שמסתעף מצד התערובות טוב ורע שנעשה ע"י חסא אדם הראשון שאכל עץ הדעת כידוע, עד שאין טוב שאין בו רע כהעלם, ואין רע שאין בו טוב כהעלם, ולכן צריך אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ממש, לפי שיש ברע זה טובה ממש כהעלם והבירור בהם הוא בחי' רחמנות והאמת כנ"ל (אות ב'), שנקרא דעת ותפארת, ואם אין דעת אין הבדלת וכירור בין טו"ר אמת ושקר, וזאת כל עבודת האדם השלם ברעתו ומדותיו שיהיו שכלו ומדותיו בבחי' הכירור בתכלית המיצוע הנ"ל :

ה) ועם כל הצעה הזאת הנ"ל המוכנת לעיני בשר בשכל אנושי בד' חלקי דצח"ם יוכן מזה למעלה בדמיון וציור עיני השכל, כמ"ש איוב ומבשרי אחזה אלוה לפי שבצלם אלקים עשה את האדם שנעשה בציור ג' קוין דע"ם דאצילות העליונות בג' מדריגות דחכ"ד כנ"ל, והוא ענין הידוע בע"ם דאצילות בכללות איך שנאצלו מן המאציל, שענין אצילות כמו ויאצל מן הרוח שזהו ענין שנקרא הפרשה והבדלת אור קמן מגדול כאור הניצוץ מן השלחכת, כך הן ע"ם שנקראו בשם אורות עליונים, ואמנם אין הדמיון כאור גשמי ה"ו כי אין ערוך כלל רק בדרך משל, אלא כמו כחות האדם שלמטה, שהשכל שבמוח חלק קמן מסתעף מעצם הנפש שהוא אור פשוט בתכלית, וכן המדות שנשכל ורצון והמדות שבלב היו כלולים בעצם הנפש בביטול המציאות לו מרי, רק שיצאו מבחי' העלם שבנפש לגלוי התחלקות כ"א במציאות ומהות בפני עצמו, כדי שיתנהג בשכלו ומדותיו למעשה בכל צרכיו, כך יובן למעלה שזה שאמר במאמר אליהו ז"ל אנת הוא חד ולא בחושבן, חד באחד פשוט האמיתי ולא בחושבן י"ם כלל, וכמו שמסיים אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא כמו החכמה שכאדם שכלולה ומתאחדת בעצם הנפש

א מ כ ה : בנדפס „אב מכה“.
 צ ר י ך א ד מ ל ב ר ך : ברכות גז, א.
 ב ד ע ת ו מ י ד ו ת י ו : בנדפס „בדעת ומדות“.
 ב ד מ י ו ן : בנדפס „מדמיון“.
 כ מ ו ו י א צ ל : במדבר יא, כה.
 ה מ צ י א ו ת : בנדפס „במציאות“.
 ל מ ע ש ה : בבתי ב' „ויעשה“.
 ב מ א מ ר א ל י ה ו : בהקדמת תקוני זוהר.

כו', וכן מדת החסד וכה"ג, רק שהאציל י"ם מן ההעלם לגילוי כדי לאנהגא בהון עלמין כו', כמלך כשר ודם שמנהיג מדינתו במיצוע נכון מב' המדות דחו"ג שבשכלו ומדותיו שנקרא אמת ונקרא תפארת כו', שיש בו התכללות מכל ההפכיים דחו"ג יחד במזיגה יפה ונכונה כנ"ל, וככל זה יובן ביאור הענין של ספירת המלכות שמצייר כציור הנ"ל שעומדת תחת הקו האמצעי דת"י כנ"ל, כי הנה איתא בספרי הקבלה דגם שמדת מלכותו ית' הוא ספירה אחרונה דע"ם הנאצלים מאוא"ם ומקבלת מג' הקוין. על כל זה במדה זו דוקא עיקר השפעת אלקות לכל הברואים ועולמות העליונים הרוחניים כמלאכים וחיות הקדש דבריאה ויצירה וע' שרים שלמעלה שבעולם העשי' שמקבלים ממל' דעשי' עד השפעה הרוחניות דד' יסודות ארמ"ע שנמשך בהרכבת ד' יסודות גשמיים בד' הלקי דומם צומח חי מדבר, שכזה הוא כל עיקר סיבת שינויים וחלופים שאנו רואים בעליות וירידות בבני אדם, כמו בעושר ועוני שהן חיי צער וחיי נחת שפלות ועליות מומן לזמן, כי השי"ת עיניו פקוחות על כל דרכי בני אדם לשלם לאיש כמעשהו בהשגחה אלקית פרטית, כמ"ש דהע"ת משמים הביט ה' כו', המכין אל כל מעשיהם כו' :

1) והנה אמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, דקדק לומר משפט דוקא דמדת משפט הוא מדת המיצוע הנ"ל, שממוזג וכלול מב' הפכים דחו"ג בכמה ריבוי אופנים שונים דוקא, והוא בחי' מדת המל' למעלה שנק' מלך על כל העולמות עליונים ותחתונים עד עוה"ז השפל שע"ז אמר מלך במשפט יעמיד ארץ כמשפט דוקא במדת המיצוע שנק' אמת לא בחסד לבד או כדין לבד, כמו מלכותא דארעא שכפי ערך כמשלתו הגדולה על כל המדינה שיש במדות הנהגות מלכותו בחי' התכללות דחו"ג, שאם יאיר בחסד יותר מדאי ירכו הגזלנים ועושי מרמה ועול ואיש את רעהו חיים בלעו, ואם יאיר ויתנהג במדת הדין יותר מדאי ירשיע גם את הצדיק כנ"ל שיבקשו להאכיד גם את הצדיק כרשע וישפוך דם נקי הרבה, ע"כ אמר מלך במשפט יעמיד ארץ דוקא בחי' המיצוע שנקרא אמת הוא יעמיד ארץ להעמידם ולקיימם בארץ, ואין ראוי ושייך זה במדת משפט המיצוע על הרוב בבחי' אמת לאמיתו רק במלך לבד ולא בשאר אדם זולתו, והוא לפי שמאיר בו ממדת מל' דאצילות, שהיא ספירה אחרונה דע"ם דאצילות שעומדת תחת קו האמצעי כנ"ל, והוא מה

מ מ ל י ד ע ש י י : בנדפס „ממל' דמל' דעשי'".
 ב ב נ י א ד מ : בכת"י ב' „בעולם".
 ע י נ י ו פ ק ו ח ו ת ג ו : לי הכתוב ירמיה לב, יט.
 מ ש מ י מ . . . ת ה ל י מ ל ג , י ג י ט . ו א ו ל י ה ב י א ג מ ה כ ת ו ב מ ש מ י מ ה ב י ט ג ו
 כ י ש מ י מ א ש ו מ י מ , ב פ ר ט ה ו א ת פ א ר ת (זח"א לא, ב. זח"ב קעה, ב).
 ה צ ו ר ת מ י מ : דברים לב, ד.
 ד מ ד ת מ ש פ ט : בכת"י א' „דמדות במשפט".
 מ לך ב מ ש פ ט : משלי כט, ד.

שנמשך למעלה בה כל המשכות במדה הזאת מג' הקווין שהן ג' מדות דחו"ג הכלולות במדת התפארת כנ"ל הנק' אמת, ומהתכללות ומזיגה זו בא ונמשך במדת המלכות שלו להנהיג כל העולם בחדס ודין במיצוע, כי מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע ממש והיינו מטעם הנ"ל במ"ש ירא את ה' בני ומלך ששוה יראת ה' בבחי' מל' דרקיע עליון עם יראת המלך שלמטה, עם שונים המחלקים ומפרידים ביניהם אל תתערב כי יפרידו אותך בזה מיראתו כי אחד הוא ממש, לפי שמאיר מאור מל' העליון האלקי במלך שלמטה שבמשפט של אמת דוקא יעמיד ארץ כנ"ל כמ"ש הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט כו' ולזה הטעם מצוה להתפלל בשלומה של מלכות כי זהו נמשך משלומה של מלך העליון שנק' מלך שהשלום שלו כידוע, וזהו ודרשו את שלום העיר כו' כי בשלומה דוקא יהי' לכם שלום, שממנו יבוא אור ושפע שלום לכל אדם מטעם הנ"ל, וזהו ג"כ הטעם שפסקו בתלמוד דינא דמלכותא דינא כדין ודת המלך העליון בתורתנו הקדושה, וזהו גם כן הטעם שחייב לדרך בראיית המלך בשם ומלכות ברוך שחלק מכבודו העליון כו' וד"ל :

(ז) ועכ"ז יובן מ"ש דוד המע"ה מלפניך משפטי יצא עיניך תחזינה משרים, דקדק ואמר מלפניך דוקא משפטי יצא ולמה לא הפיך במשפט השופטים הממונים, וגם הטעם מ"ש לפי שעניך דוקא תחזינה משרים ולא עיני דיינים אחרים זולתו, ולהבין טעם ושרש הדברים הנה יובן ומבואר ממילא עפ"י הצעות והקדמות הנ"ל שנתבאר מזה פי' מ"ש שלמה ירא את ה' בני ומלך כנ"ל ומ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ מלך דוקא מטעם הנ"ל וד"ל, וביאור הדבר להיות מבואר למעלה בענין מלך במשפט יעמיד ארץ שמדה זו שנק' מלכות לא ימצא ולא יתואר בזה רק המלך דוקא, להיותו כלי מוכן לאור מדת המלוכה העליונה שממוזגה וכלולה מב' הפכים דחסד ודין שבמידת המיצוע הנ"ל, עד שאין במדת המיצוע הנ"ל נטי' לימין ושמאל רק כפי המדה הנכונה וברורה בתכלית שנק' משפט אמת דוקא כנ"ל, וע"כ ביקש דוד המע"ה מלפניך משפטי יצא דוקא ולא יבא במשפט דיינים ושופטים הממונים לדין כי יחייבוהו ויזכוהו ביותר מכפי המדה ולא יכוזנו אל נקודת האמת כמו שהוא במיצוע הנבחר ונברר, כי האדם יראה לעינים אבל המלך המשפט יראה ללבב כי בזה לבות וכליות הוא להבחין בין טוב לרע האמת ושקר ודין הדבר כמו שהוא לאמיתתו דוקא בלי נטי' ימין ושמאל כלל אפילו כמלא נימא, ולפי שדוד

מ ל כ ו ת א ד א ר ע א : ברכות נח, א.

מ ל ד ש ה ש ל ו מ ש ל ו : כמה פעמים בשיר השירים רבה וראה ג"כ שבועות לה, ב.

מ ל פ נ י כ מ ש פ ט י : תהלים יו, ב.

כ י ה א ד מ י ר א ה : שמואל א' סו, ז.

ו י ש ר ו ת : בכת"י א' ובנדפס „וכשרון“.

הי' בטוח בזכות וישרות נקודת אמיתת לבכו כמ"ש בהנת לבי צרפתינו
 כו' ע"כ אמר מלפניך משפטי יצא ויצא זכאי כפי שיבחיך ונכון לבכו, ולא
 יוכלו לראות זה דיינים אחרים זולתו, שזהו פי' הטעם כי עיניך תחזינה
 משרים דוקא, כידוע במה"ק דשורש הראשון להתחלקות הנמי' דחסד ודין
 לימין ושמאל בשכל ולב כנ"ל בציור ג' קוין דחב"ד חג"ת כנ"ל הוא
 בבחי' הכתר שע"ג קו האמצעי שהוא בחי' רצון הפשוט שבעצמות הנפש
 כמו שהוא טרם שיתחלק לב' המיות רצון דחסד ודין להטות בשכל ולב
 כנ"ל, ומשם הוא נמשך התחלקות תחלה בב' עינים דוקא שבטבע
 הסתכלות העין לראות בטוב ורע שיסתעף מצד העצמות דאדם דוקא,
 כמו האב על בנו יראה בעין טובה רק לחסד לכד עד שגם במעשיו הרעים
 ידון אותו הכל לטוב ולזכות כי עינו עין טובה עליו לכד, וכן באהבת עצמו
 שאנו רואים שאין אדם רואה חוב לעצמו כלל ואף בפשעיו הגדולים יכסה
 בזכותו, ולהיפך השונא שכא מצד העצמות יראה רק בעין רעה לדון
 בשכלו רק לחוב ולהרשיע גם את הצדיק, ונמצא בהסתכלות דב' עינים
 ימין ושמאל תלוי באופן הוראת דין השכל, ולהטות כמכרא וטעם גלוי
 לזכות או לחוב, ומזה נסתעף ג"כ כל חסד ודין בלב (בל"א ווי מען קוקט
 אן די זאך אזוי ווערט דער לערנונג אין שכל כו'), וזהו הטעם שאמר
 כי עיניך כו', כי המלך המשפט שלמעלה בא בהתחלקות דהו"ג שכב'
 עינים בהתכללות ומזינה כאחד בבחי' המיצוע שהוא היושר והאמת כמו
 שהוא בעצם בלי נמי' ימין ושמאל כנ"ל, וע"כ עיניך דוקא תחזינה משרים
 שהוא בבחי' המישור והיושר שממוצע ומסווג מב' ההפכיים דהסתכלות
 עין טובה ועין רעה חסד ודין שהוא בחי' משפט אמת הנ"ל שאין זה רק
 במלך דוקא מטעם הנ"ל, כי נעוץ תחלתן בסופן בחי' הכתר שלמעלה
 מחו"ב וחו"ג הוא שמאיר במלכות סופא דכל דרגין שנק' כתר מלכות, שזה
 שאמר מלפניך משפטי יצא וכנ"ל כי עיניך תחזינה משרים וכנ"ל, ואחר
 שענין תחזינה משרים במשפט אמת אזי ממילא כשיבא משפטי לבית
 דין של מעלה ידונו גם הם בשכלם ומדותם כפי שיאיר בהם משפט מדת
 מלך כו' :

ב ח נ ת ל ב י : בהמשך לכתוב מלפניך משפטי גו' — תהלים יו, ג. ואולי צ"ל חיבת
 כו' אחר חיבת לב"י, להחליף התיבות "מקדת לילה" אשר בקרא. אף כי דרך הוא לקצר
 (חוד"ה ונתן שבת קחה, א).
 ל ה ת ח ל ק ו ת ה נ ס י י : בכתי"ב, להתחלקות העצמי".
 ר צ ו ן ה ס ה ש ו ס : בנדפס "רצון העליון".
 ה ש ו נ א : בכתי"ב "השנאה".
 ב ה ס ת כ ל ו ת כ ו' : בנדפס "בהסתכלות דב' עינים ימין ושמאל תלוי בו באופן
 הוראת עיני השכל". ושתי הלי צע"ק. ואולי צ"ל "אופן" במקום "באופן".
 ד ע ר ל ע ר נ ו נ ג : בנדפס "דער קלערונג".
 ב א ב ה ת ח ל ק ו ת : בנדפס "הוא בהתחלקות".
 ג ע ו ץ ת ח ל ת ן ב ס ו פ ן : ספר יצירה ט"א מ"ו.
 ב ש כ ל ם ו מ ד ו ת ם : בהכתי"ב, בשכלם ומדותם".

(ח) ואחר כל הצעות הנ"ל אבוא לענין שאלתי ובקשתי, כי הנה מבואר למעלה בביאורי הפסוקים דשלמה ודוד אביו המלכים הקדושים והחכמים האלקיים שהי' שורה בהם מבחי' מל' העליון ממש, שכך הוא בהמשכת אור אלקי במלך שלמה בכל דור ודור, מזה יובן ממילא שגם בהסתעפות הארה השלישית מאור פני מלך התחתון להשרים הגדולים שלו שנקראים שרי מלוכה המנהיגים ממשלת מלכותו הרי לכל אחד ואחד הלק מיוחד יאיר מאור האמת ומשפט שבמלך עצמו ממש מאור העליון שבבחי' מלכות העליון שמאיר מכבודו למלך שלמה בלי הבדל כלל, ולזאת יובן ממילא שהארת אור האמת מעוז מלך מאיר בהוד כבוד מעלתו בחלק עוז ממשלתו שניתן לו מאדוננו הקיסר יר"ה כמעט חלק מעשרה מכל ממשלתו הרמה יתרוםם ויתנשא למעלה בכפלי כפליים, ואם כן ודאי עיניו תחזינה משרים להבחין ולהבדיל בין הטוב והרע אמת ושקר ולו משפט הבחירה וההבדלה הזאת בחוש המבעי יותר מכל איש שר ושופט זולתו ממעם כל הנ"ל כמ"ש דוד המלך ע"ה מלפניך משפמי יצא כו', וכמ"ש שלמה בנו ע"ה ירא את ה' בני ומלך כו', וע"כ למשפטו דווקא אני חפץ שיצא מאתו שיכוון נקודת האמת לאמיתתו כי עיניו תחזינה משרים בלי נמיות ימין ושמאל כלל, ואני מקבל על עצמי באהבה וברצון כדין ומשפט מלך עליון, ומובטחני בתום לבבו בכל דרכיו ושביליו יוציא כאור משפמי ויחנני ברוב חסדו וטובו לפקח עלי בעין טובה לחסות אותי בצל כנפי חסדו להסיר מעלי כל קטרוני שוא ולא יקובל לפניו עוד וד"ל :

ה ש מ ט ה

הערה בעמוד 14 שיטה יב.

ש ה פ ש ו ט ל א י ס ב ו ל ה פ ו כ ו כ ו' ו ה מ ו ר כ ב י ס ב ו ל :
 לכאורה קשה דאם כן איך נעשית ההרכבה הראשונה. וי"ל : א) דהרכבה הראשונה אינה מהיפוכו, אלא ממדריגות מדריגות בבחינתו גוסא, וכיון דשוב אינו ששוט יכולות להתחבר אח"כ מדריגות הקרובות שבהפכים כמו אש ומים, שבחסד וגבורה (החסד שבגבורה עם הגבורה שבחסד). ב) הרכבה הראשונה נעשית גם מהיפוכו על ידי הבורא המפליא לעשות. — ושני האופנים ישגם, וכמו שמוכח בתורת חיים ד"ה בראשית ברא (השני) פרק יט ואילך ובשער היחוד פרק כ ואילך.

הערה בעמוד 15 שיטה ח.

ו ה ו א ש מ ט ע ף מ צ ד כ ו' : צ"ע השייכות לכאן. ואולי כוונתו לבאר עוד מעלה במדת האמת שמתקנת גם כן מה שנתקלקל ע"י חטא עץ הדעת. אבל הלי צ"ע קצת. — ואולי יש ג"כ רמז להמלשינות, שהמלשינים רצו לערב רע בטוב וע"י מדת האמת יתברר.

הוספה

מאפרו של כ"ק אדמו"ר האמצעי והגאולה

בעת פטירת אביו הקדוש הי' רבינו אז בקרעמענטשונג ושלחו אנשי שלומינו אחריו שיבא למדינתנו. ואז הי' הוא עם כל משפחת רבינו בעוני גדול, כי כל מה שהי' להם הניחו בלאדי, בברחם בעת המלחמה ונאבד שם הכל. וגם הבנינים נשרפו ואף המגרשים שלהם גזלו. ומה שהי' להם איזה מזומן הוציאו על הוצאות הנסיעה ונשארו בעירום ובחוסר כל. וע"כ בנסעו למדינתנו הושיטו אנשי שלומינו עזרתם לו ביד פתוחה ועין טובה בכל מקום בואו. ועד בואו לליובאוויטש נתקבץ אצלו סך נכון שעלה לכמה אלפים ר"כ. ובבואו לביתו הוסכם בדעתו לחלק זה לכל בני משפחתו העניים, וכתב מכתב להרב החסיד ר' פנחס שקלאווער, שהיות שקבץ סך כזה ורוצה לחלקו כו', על כן יושיב עמו את גיסו הר"ז רויזעס ואת הר"ש פריידעס ויחלקו זאת. אחר כך במשך שנים רבות נפטר הרב ר' פנחס בליובאוויטש והוא הי' חשוכי בנים ר"ל וירשו ב"א שהי' איש רע ובליעל ומצא בתכריך הכתבים של הרב ר' פנחס את מכתב רבינו ונתן עיניו בממון, ושלח לרבינו שיתן לו סך נכון ובאם לאו ילשין אותו על פי מכתב זה. רבינו השיב שלא יתן אפילו פרוטה אחת. שום מעשה עול לא נמצא בזה וביכולתו לעשות מה שירצה, ואז היטב חרה לו והתחבר ביחד עם רעו בדומה לו האיש מוויטעבסק והמתיקו סוד איך להלשינו. מה עשו? — זייפו את המכתב בזיוף קטן באתון דזיופא מאותיות שקר הוא אות ק'. שבסכום הכסף שהי' כתוב בהמכתב הוסיפו אות ק' ששם הי' כתוב ג' או ד' אלפים והוסיפו ק' ונעשה ק"ג או ק"ד כו'. ואז הלשינו את רבינו שמתקבצים אליו מכל העיירות להמתיק סוד איך למרוד במלכות, ולאות וראי' יראה המכתב שמקרעמענצוג עד ליובאוויטש אסף סך גדול כזה שלא יתכן זה אם לא שיש ביניהם סודות כו'. וגם הלשינו אותו שהוא שולח שוחד להסולטאן, וגם שבית המדרש שלו נבנה במדת בית המקדש. ועוד הרבה דברי שקרים כאלו. ותצא הפקודה להביא את רבינו לווטעבסק. ונשלוח על זה שרים פקידי המלך להביאו. השרים באו לשם ופחדו בני ביתו של רבינו שלא יחרד רבינו בבואם עליו פתאום. ונכנסו לרבינו ואמרו לו שיש

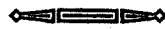
הוספה : לקוח מספר בית רבי חלק שני פרק ד"ה בקצור לשון קצת.
ר' פנחס : בן הגאון הרב חנוך הענך שיק. תלמיד מובהק של כ"ק אדמו"ר הזקן.
נפטר בליובאוויטש בערך שנת תקפ"ה.
ר"ז רויזעס : ר' זלמן רויזעס (על שם חותנתו רויזע) משקלאו בן הגאון ר' אליעזר גראיעווער מסלאנים, בעה"מ משנת ר' אליעזר (חידושים על מס' שבת, פסחים, יבמות ובי"מ, שקלאו, תקע"ט). בנו של ר"ז ר' יעקב כולי הי' חתנו של כ"ק אדמו"ר האמצעי.
ר"ש פריידעס : ר' שלמה פריידעס משקלאו. כ"ק מהר"ל בן הצמח צדק הי' חתנו ברוך ראשון, בס' מאה שערים (ע' יזי"ח) נדפסו שני מכתבי הצ"צ אליו.

בכאן שר מוויטעבסק ורוצה לראותו. השרים נכנסו לרבינו ולקחוהו אותו ואת בנו הרב ר' נחום זלה"ה, גם חפשו בבית רבינו אם ימצאו איזה כתבים נגד הממשלה. אך מה זה ימצאו שמה שום מעשה עול לא נמצא אצל רבינו. זולת שמצאו החשבונות מצדקת עניי ארץ הקדושה תובב"א. רשום בכתב יד קודש של רבינו והמלשינים גם כן היו שם ויאמרו זאת הוא אשר אמרנו וכי הוא זה. ולקחום עמם לויטעבסק להעתיקם. גם מדדו את הבית המדרש של רבינו אם הוא מכון כמדת בית המקדש ומצאו שלא כן הדבר. כשהביאום לויטעבסק אמר המלשינים להשרים שאם רוצים שלא יעשו החסידים שום ערמה ומרמה יובילו אותו לביתו של המלשין מוויטעבסק שהוא בודאי ישמור היטב כו'. ברם זכור לטוב הדאקטאר הייבינטאל שנסע להגענערעאל גובערנאטאר ואמר לו שכפי אשר הוא מכיר ויודע טיב טבעו ורכות מזגו של רבינו הנה אם יהי' בבית שונאו ואויב נפשו בודאי לא יוכל לסבול זה ויהי' בסכנה עצומה. ועל כן צוה השר שיובילוהו לבית אחר וסביב הבית העמידו משמרת אנשי חיל לכל יכנסו לשם שום אדם.

כשהיו צריכים להעתיק ללשון רוסיא כתבי החשבונות שמצאו בבית רבינו, אמרו המלשינים להשר שיתנו הכתבים להעתיק להאיש מוויטעבסק שהי' מהמלשינים ולא לשום אדם אחר זולתו כי החסידים ערומים בדעת הם ואצל אדם אחר יעשו ערמה ומרמה. אבל אצלו בודאי לא יוכלו לעשות מאומה וכן הי' שמסרו לו החשבונות להעתיקם. והנה באמת לא היו בהכתבים שום מעשה עול שזהו רק צדקה שנותנים לאחינו בני ישראל העניים וזה מותר גם מחוק הממשלה להיות לעזר לעניים באיזה מדינה שהם ומעשים בכל יום הוא שאחינו בני ישראל ממדינה אחת עוזרים לאחינו בני ישראל ממדינה אחרת באין מוחה בידם כו'. אך באשר שהמלשינים הלשינו תחלה שרבינו שולח שוחד להסולטאן על כן הי' רבינו ואנשי שלומינו במבוכה מזה שלא יהי' בזה מקום תפיסא והוכחה לדברי המלשינים. אך ברוך השם שגם המלשינים בעצמם עשו ההעתיקה לטוב כפי האמת (יש בזה אריכות דברים ואין כאן מקומו). אחר כך באו לרבינו לקבל ממנו דרישה והקירה (דאפראס) והראה רבינו לדעת שכל המלשינות הם שוא ושקר. וכי החשבונות הוא רק צדקה שעושים עם עניי ארץ הקדושה כנתבאר לעיל. ועל דבר הצעטיל אמר שאמת הדבר שאנשי שלומינו עזרו לו או בנסעו לביתו, שהי' אז בעוני גדול מטלטול הדרך שהי' להם בעת המלחמה וכל רכושם וביתם שנשאר בלאדי נשרפו. אבל לא בסך גדול כזה כי בהמכתב יש זיוף שאות ק' הוסיפו המלשינים כו'. וכשהובא הדבר לפני השר נכנס הדבר בלבו שכן הוא יצוה שיבא רבינו אליו ויעמוד לפניו עם המלשינים ביהד ועין בעין יראו זה את זה ויראה מי יכחיש את מי ודברי מי יצדקו כו'. ולבש רבינו בגדי כבוד בגדיו הלבנים של שבת ותוארו הי' כמלאך הי' צבאות ונסע להשר על מרכבה כבודה. והחסידים בראותם זה נתפחדו מאד פן יחרה להשר. אך לא כן הי' כי בבואו להשר כאשר ראהו יפיו והוד תוארו מצא חן בעיניו וכבדו מאד וצוה להגיש עבורו כסא לישב. אח"כ בא המלשין מוויטעבסק והתחיל רבינו לטעון עמו וטען עמו זמן רב. ואח"כ כשהתחיל האיש לדבר פיו הכשילו ויאמר לו רבי כו'. ואז אמר רבינו להשר ראה נא אי' איפוא פיהו שאמר עלי שאני רמאי ומורד כו', ועתה הוא

בעצמו קורא אותי רבי באשר האמת כן הוא וקושטא קאי כו'. והאיש לא מצא ידיו ורגליו וכל דבריו הי' בלי דעת לגמרי עד שהשר אמר לו די לך לנבוח כו'. והלך משם בכלימה. ורבינו גסע משם בכבוד גדול.

ובהגיע חדש כסלו הוא החדש של גאולה שבו יצא לחפשי ממאסרו רבינו הגדול נ"ע ב' פעמים או נפקד גם בנו שגם הוא יצא ממאסרו ביו"ד כסלו. וגופא דעובדא הכי הוה. ביום ההוא בבקר שלח רבינו על ידי בנותיו פראשעניע להג"ג וכאשר הגישו בנותיו הכתב בקשה והשר קראה וישרה מאד בעיניו. וגם הבנות התחילו לבכות במר נפשם. אמר להן הג"ג למה זה תבכו לכו לביתכם לשלום ופניכם לא יהי' לכם עוד. כי חיש מהר יצא אביכם ממאסרו. וכן הי' שהג"ג מהר דברו לאמר לאסורים צאו כו'. ועד שבאו הבנות לבית מושב רבינו כבר הגיע הפקודה מהג"ג להסיר משמרת האנ"ח משם. והבית נתמלאה מאנשי שלומינו ורבינו ישב תיכף ואמר ד"ת. וגם היום הזה נקבע לאנשי שלומינו ליום טוב ומשתה ושמחה. ואין אומרים בו תחנון וכו'.

תיאור קצר של כתבי היד והוצאות הנדפסות של הספר „בד קודש“

- א. כתב יד של שנת תקצ"ה. נמצא באוסף הכת"י אשר לכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, בכרך כת"י הנק' — ע"פ תוכנו — ספר המכתבים ומסומן במספר 34. כולו העתקות ולא גוף הכת"י. חלקו הראשון של כרך זה נכתב — ע"פ הכתוב על השער — „לפרט אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף“ „פה עיר הגדולה ויטעפסק“.
- כתב הבקשה מתחיל דף פ ע"א ומסיים דף פג ע"א. הפתיחה: אני טרם אכלה — כ"כ בכת"י בכ"ף — נכללה בפרק א.
- ב. כתב יד של שנת תרכ"ב. נמצא באוסף הנ"ל בכרך כת"י הנק' — ע"פ התחלתו — בוך להבין ענין הברכות (דרוש הנדפס — בחיסור ושיבוש — בלקוטי תורה לג' פרשיות דף כח ע"ג). כולו העתקות, מלבד אחר דף עב נכרכה פתקא נכת"י ה"צמח צדק" ע"ד אמירת הושענות (נדפסה בפסקי דינים ח"א דף לט ע"א „מדאמרינן סוכה" ... לומר שני הושענות"). על השער „שנת בר"כת לפ"ק“.
- כתב הבקשה מתחיל דף קנט ע"א ומסיים דף קסב ע"א. התחלתו: אנרת הקודש מאדמו"ר הרב בוצינא קרישא האלפי נ"י ע"ה פ"ה קדוש מו"ר

ב י ו ם ה ה א : הינו ביו"ד כסלו. ועוד כותב בבית רבי (שם) שהגאולה היתה בעת אמרו תילים (כפי שנחלק לימי החודש) פסוק פדה בשלום נפשי. אבל לפי המסורת בבית הרב — הבשורה מהגאולה באה בשבת ט' כסלו לעת המנחה בעת שאמר כ"ק אדמו"ר האמצעי (בעמידה, שכך הי' דרכו ע"פ רוב) דא"ח ד"ה אתה אחד. ויפסיק באמירתו ויאמר: שג' פנו מקום דער טאטע איז דא.

פ ר ג ע נ י ע : לפ"ד הבית רבי זהו הכתב בד קודש הנדפס כאן.

שניאור זלמן וצוק"ל בכואו התנצלנותא עם מעט הצעות והקדמות לפני הקיר"ה פאויל על המלשינים שנתנו עליו ונתקבל לפניו מאד. — אחר זה באה הפתיחה אני טרם כו'. התחלת פרק ד: והנה זה הממוצע (בהוצאתנו — תוך פ"ג).

- ג. כת"י אצל הרב אליהו סימפסון שי'. בכרך כת"י העתקות מ. דף רלא ע"א — רלד ע"ב. מתחיל: אינ' מאדמו"ר דובער נבנ"מ זי"ע בן ארמו"ר רש"ז מליאדי נ"ע. — התחלת פרק א — אינה מסומנת.
- ד. כת"י בכרך להבין ענין ר"ה — קניקוב. דף סז, ב — סט, ב. מתחיל: מכתב מאדמו"ר. אני אמרתי טרם אכלה — בכ"ף — פרק א' מתחיל: ומעתה יש להבין. נחלק לששה פרקים.
- ה. בדפוס. בד קודש „כולל כמה דברים יקרים ונכבדים א) כתב בקשה להמלך פאויל קיסר רוסיא אשר שלחו רבנו הגדול והקדוש אורן ומאורן של ישראל הנאון האלקי רשכב"ה מארי דרזין תהלתו מלאה הארץ תורתו וקדושתו מלא כל העולם מרן שניאור זלמן נבנ"מ זי"ע הרב מליאדי בעה"מ ספר התניא וספרי שלחן ערוך. אשר כתבה בעת ישבו במאסר בפ"ב ע"י מלשיני שטר אנשי בליעל שמסרו אותו לפני המלך הנ"ל ודברו על צדיק עתק. וד' ברחמיו נתן חנו בעיני המלך וקבל כתבו הלז באהבה ופטר אותו לשלום: ב) אגרת הקדש... ג) ביאור מגלת רות... ג' דברים הנ"ל לא באו מעולם לדפוס רק בכ"י היו ספונים... חסר מקום ושנת דפוס. 14 ע'. [סידור האותיות: 14,5x8,5 צנטימטר]. הכתב בקשה ע' ב-ט.
- ו. בד קודש „כולל... א) כתב בקשה... ב) אגרת הקודש... ג) ביאור מגלת רות... ווארשא תרל"ב. 1871. — על השער ברוסית שהוצאה זו נדפסה מהוצאה שלא נרשם בה מקום ושנת הדפוס. — 10 דפים [18,5x8] הכתב בקשה דף ב' ע"ב.
- ז. עיון תפלה „והוא יכלכל בתוכו ג' ספרים א) עיון תפלה... ב) בד קודש כולל כמה דברים יקרים א) כתב בקשה להקיסר פאויל וצ"ל אשר שלחו רבנו הגדול והקדוש אורן ש"י הנאון אלקי רשכב"ה מרן שניאור זלמן נבנ"מ זי"ע הרב מליאדי אגרת הקדש מהרב. ב) ביאור מגלת רות... ג) ענין ההשתמחות... פיעטרקוב תרס"ד. 42 ע' [15x10,5] הכתב בקשה ע' 20-25.
- ח. עיון תפלה „עם ספר ענין השתמחות וגם ספר בד קודש הם מאמרים נכבדים מאדמו"ר הרב הגדול והקדוש הצדיק המפורסם בוצינא קדישא חסידא ופרושא כש"ת מו"ה דוד בער נבנ"מ בן רבינו הקדוש הנאון האלקי אורן ומאורן של ישראל מרן שניאור זלמן נ"ע הרב מליאדי בעל התניא זי"ע ועכ"י. גם אגרת... עם אגרת... עם ספר ביאור למגלת רות... לאדו תרפ"ו. 40 ע' [18x11,5]. הכתב בקשה ע' 18-24.
- ט. בספר תולדות עמודי חכ"ד (קענינסבערג תרל"ו) ע' 54-66 נדפס כל כתב בקשה זה בכמה שנים. וממנו נעתקו כמה קטעים בס' הרב מליאדי חלק א' פרק יב.

א... אגרת הקדש מהרב: מפני מה נכללה האגרת עם הכתב בקשה אינו מובן.

דוד: כן הוא בנדפס „דוד" במקום „דוב".

ה ע ר ה : בכל הוצאת הנדפסות : א) נדפס הקטע „וביאור ענינם מבוואר ... הפכיים ממש כידוע“ (בהוצאתנו בפרק שני) באותיות קטנות יותר משאר הכתב. ב) פרק שני שבהוצאתנו נכלל בפרק א והכתב הוא בן שבעה פרקים, ולא שמונה

לוח המעיות, המשנות את הכוונת, אשר ב„בד קודש“ הנדפס עד עתה

(העמודים והשיטות מסומנים ע"פ הוצאה זו)

עמוד	10	שיטה	6	נדפס ע"ע:	דרכי.	בהוצאותנו:	דברי.
"	10	"	8	"	עליו.	"	עליו.
"	10	"	14	"	ויסורו.	"	ויסירו.
"	13	"	10	"	חו"ב.	"	חו"ב.
"	13	"	22	"	דברים.	"	ודברים.
"	13	"	25	"	והפרי.	"	והחי.
"	15	"	14	"	מדמיון.	"	בדמיון.
"	15	"	23	"	„רק... במציאות“	נדפס שתי פעמים!	„רק... במציאות“
"	15	"	30	"	מדותיו.	בהוצאותנו:	מדינתו.
"	16	"	3	"	מאבא	"	מאוא"ס.
"	16	"	4	"	ואמא.	"	אלקות.
"	16	"	6	"	עד ע"ם	"	וע' שרים שלמעלה
"	16	"	19	"	שלמעלה.	"	שבעולם העשי'.
"	16	"	19	"	יש	"	שיש במדות הנהגת
"	16	"	24	"	במדותיו.	"	מלכותו.
"	16	"	24	"	חוש.	"	ראוי ושייך.
"	16	"	31	"	„ממש והיינו... דרקיע עליון“	נשמט	„ממש והיינו... דרקיע עליון“
"	17	"	10	"	בדפוסים שע"ע.	"	בדפוסים שע"ע.
"	17	"	10	"	בחי' מל'	"	בחי' מל'
"	17	"	16	"	דקדושה.	בהוצאותנו:	דקדושה.
"	17	"	16	"	מד"ח.	"	מד"ח.
"	17	"	17	"	„מלך דוקא... יעמיד ארץ“.	נשמט ע"ע.	„מלך דוקא... יעמיד ארץ“.
"	17	"	24	"	ויחזקוהו.	בהוצאותנו:	ויזכוהו.
"	18	"	6	"	אחר התיבה „מצד“	נדפס ע"ע קטע שהוא	אחר התיבה „מצד“
"	18	"	6	"	סוף פ"ד והתחלת פ"ה!	"	סוף פ"ד והתחלת פ"ה!
"	19	"	4	"	„בחלק עז... מכל ממשלתו“.	נשמט ע"ע.	„בחלק עז... מכל ממשלתו“.

* * *

הוספות – להערות

ע' 10. אחרי שורה ד"ה טובה, באה הערה :
י ר א ת ה ' : להעיר מפי אדמו"ר הצי"צ עה"ס (בסי דרמ"צ ח"ב ע' תקכח) ואדמו"ר
מהר"ש (תורת שמואל תרכ"ח).

ע' הנ"ל. בסוף השורה ד"ה שלא, צ"ל : ולהעיר ממו"ק כו, א.

ע' הנ"ל. אחרי שורה ד"ה מחר, באה הערה :
מ ל כ ו ת . . . ש ה י א א ת ת מ מ ד ו ת י . . . ה א ו ר א " ס ה פ ש ו ט :
אולי כוונה מיוחדת בהוגשת מעלת ספי המל' – לבטל הטענה על אדה"ז על שמבאר
בדרושו שמת המלכות היא בחי אחרונה וכו' (בית רבי ח"א פט"ז).

ע' 11. בסוף שורה ד"ה הוי', להוסיף : בכת"י ד' הנוסח : שם זמל'.

ע' הנ"ל. אחרי שורה ד"ה שפסקו, באות הערות :
ו מ ל . . . ו ד " ל : בכת"י ד' : ומלך שניהם ממש אי וד"ל.
(ב) ו מ ע ת ה : שם : א) ומעתה.

ע' הנ"ל. אחרי שורה ד"ה מעצמות, באה הערה :
ה ק ו ה א מ צ ע י ד ת " י . . . כ ת ד : אין בזה סתירה, כי בדרוש"מכתב זה
מבואר איך שהכתר (הוא) ע"ג קו האמצעי. . . רצון הפשוט שבעצמות הנפש" (לקמן פ"ז).

ע' 12. בסוף שורה ד"ה וביאור, להוסיף : בכת"י ד' : (ב) וביאור.

ע' 14. אחרי שורה ד"ה אתרוג, באות הערות :
(ד) א ד : בכת"י ד' – גכלל כ"ז בפרק ב'.
ד ו ק א כ מ ו : בכת"י ד' : דוקא כי פי' מורכב היינו שהדבר מורכב מהפוכו
המנגדו דוקא כמו.

שם. אחרי שורה ד"ה (בדפוס, באה הערה :
א ח ד י ש כ ו נ ו : בכת"י ד' : אחד יחד ישכוננו.

ע' 15. אחרי שורה ד"ה אפ, באה הערה :
ש נ ע ש ה ע " י ח ט א : ראה תו"א ד"ה ויאמר ה' אלקים, תו"ח ד"ה והנחש.

שם. אחרי שורה ד"ה בדעתו, באה הערה :
(ה) ו ע ס : בכת"י ד' : ועם.

ע' 16. אחרי שורה ד"ה כי, באה הערה:

(ו) והנה: בכתי"ד: ה) והנה.

שם. אחרי שורה ד"ה מלך, באה הערה:

ש א מ י א י ר כ ו' : ר א ה ב"ר ס פ י"ב.

ע' 17. אחרי שורה ד"ה לה, באה הערה:

(ז) ועכ"ז: בכתי"ד: ו) ועכ"ז.

ע' 19 — באות הערות:

ח) ואחר: בכתי"ד: ז) ואחרי.

ש ג מ . . . ה ש ר י מ ה ג ד ו ל י מ : להעיר מהא דגם עליהם מברכים כו' (מג"א

לשו"ע או"ח סרכ"ד סק"ה). והא דלא הביאו כאן, י"ל שהוא (1) מפני שברכתם בלא שם

ומלכות. (2) ועיקר -- כיון דאדה"ו לא הביאו בסדר ברה"ג שלו (פ"ג ס"ט) משמע

(לכאורה) דלא ס"ל.

ראשי פרקים מתולדות ימי חי' כ"ק אדמו"ר האמצעי

הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא דובער, נולד ט' כסלו תקל"ד. בשנת תקמ"ח — חתונתו. תקי"תקנ"א — נמסר על ידו הדרכת צעירי החסידים. בשנת תקע"ג בחדש טבת קבל את הנשיאות. י"ח אלול — קבע דירתו בעיר ליובאוויטש — פלך מאהליב. — בשנת תקע"ד מקים ועד מיוחד לבנין ערי ישראל בחבל רוסיה הלבנה אשר נהרסו בעת המלחמה. בשנת תקע"ה משתדל ופועל בספרות הממשלה להפריש חלקי אדמה בפלך חערסאן ומייסד שם מושבות יהודים. תקע"ז — מיסד ישוב חסידי חב"ד בחברון. תקע"ז — מבקר את המושבות ומתעכב שם מפסח עד אלול. בשנת תקפ"ז נאסר — ע"פ מלשינות — וכי"ד כסלו יצא לחרות. כשנתפרסמה פקודת המלך על אדות לקיחת צעירי היהודים לעבודת הצבא עושה מסעו לבקר את היכל ציון הוד כ"ק אביו בהאדיץ. ביום הרביעי בט' כסלו תקפ"ח בהיותו בעיר ניצזשין — פלך טשרניגוב — כשחזר מבקורו באהל הוד כ"ק אביו נסתלק — ושם מ"כ.

א ש ת ו : הרבנית שיינא.

ב נ י ו : א) הרה"ק הרה"ח ר' מנחם נחום. ב) הרה"ח הר' ברוך.

ב נ ו ת י ו : א) הרבנית שרה — גפטרה בנעורי'. ב) הרבנית ביילא. בעלה

הרה"ח ר' יקותיאל זלמן. ג) הרבנית חי' מושקא. בעלה הוד כ"ק אדמו"ר בעל ה"צמח צדק". ד) הרבנית דבורה לאה. בעלה הרה"צ הרה"ק ר' יעקב ישראל. ה) הרבנית ברכה. בעלה הרה"ח הר' יונה. ו) הרבנית מנוחה רחל. בעלה הרה"ח הר' יעקב כולי. ז) הרבנית שרה. בעלה הרה"ח הר' אהרן משקלאב.

ספריו¹): פוקח עורים (תקע"ז) שקלאוו, תקצ"ב. ב). הנ"ל עם הוספות (ניו יארק, ת"ש). שער התשובה והתפלה ח"א — ונכלל בו גם שער הבחירה (שקלאוו, תקע"ז). כנ"ל ח"ב — כולל ש' התשובה וחינוך (שם, תקע"ח). דרך חיים ותוכחת מוסר השכל והוא ח"ג מהנ"ל (קאפוסט, תקע"ט). הנ"ל עם הוספות (ברוקלין, תשט"ו). אמרי בינה (שם, תקפ"א). עטרת ראש (שם, תקפ"א). שערי אורה (שם, תקפ"ב. ב). הנ"ל עם הוספות (ברוקלין, תשט"ו). נר מצוה ותורה אור — כולל ש' האמונה וש' היחוד (שם, תקפ"א. ב). תורת חיים על בראשית (קאפוסט, תקפ"ו. א). כנ"ל ח"ב (ורשא, תרכ"ו). תורת חיים על שמות (שנגהאי, תש"ז). קונטרס ההתפעלות (חמ"ד, תקפ"ה. ד. ורשא, תרכ"ח בס' לקומי ביאורים). מאמר ההתבוננות — והוא ש' היחוד הנ"ל (?) (בס' תו"א לבוב, תר"א. א). מוסר השכל ומורה דרך ונקרא גם ענין תפלה (חמ"ד, תר"ט. ד). מאמרים יקרים, כולל: ענין נביע הכסף, ברכת חתנים (חמ"ד, תרכ"ד). פירוש המילות מהרו"ב (ורשא, תרכ"ו). ענין ההשתטחות² (ורשא, תרל"א. ב). עיון תפלה³ (חמו"ד, ורשא, תרל"ב. ב). שני המאורות⁴ (לבוב, תרמ"ב. ב). דרכי תשובה — כולל מאמר מזמור שיר ליום השבת, מאמר מחיתי כעב⁵ (ורשא, תרנ"ח). מאמר מזמור שיר ליום השבת (הנ"ל) עם הוספות (ברוקלין, תשט"ז). בד קדש (ורשא, תרל"ב ונרפסה מהוצאת חמו"ד *). הנ"ל עם הוספות (ברוקלין, תש"ז). הנ"ל עם הוספות (שם, תשכ"ד). פסקי דינים — יורה דעה (ברוקלין, תשי"ט). פסקי דינים — אבן העזר (נמצא בדפוס).

מכתביו: באו בספרי בית רבי (הנ"ל). מאה שערים (הנ"ל). התמים חוכרות ב, ה (ורשא, תרצ"ו—ז). חב"ד — ליונאוויטש (ברוקלין, תשי"ג).

-
- 1) בספרי אדהאמ"צ מביאים א. (אוצר הספרים) וגם ב. (בית עקד ספרים) כמה הוצאות מלפני שנת תקע"ג — ואיגו, כי בודאי לא הי' אדהאמ"צ מו"ל ספרים בחיי רבנו הזקן.
  - 2) כ"כ בשער הספר פוקח עורים (ניו יארק, ת"ש).
  - 3) י"א שהוא להצ"צ. ב.
  - 4) י"א שהוא לחסיד א' — בית רבי סוף ח"ב.
  - 5) י"א שהוא לרבנו הזקן — ב. — ונכתבו ע"י אדהאמ"צ.
  - 6) המאמר מחיתי — י"א שהוא להצ"צ.
  - * ב. מביא הוצאה: ורשא, תרכ"ה. — בהוצאות אלו יחסו ספר זה לכ"ק אדמו"ר הזקן אבל אין זה נכון (ראה ערכי"ז באריכות בהקדמה להוצאת ברוקלין).

